

Impressions d'un combatent al front de guerra d'Aragó

Una família improvisada

Enemics de tota violència, ens havíem jurat mil vegades a nosaltres mateixos no participar en cap massacre col·lectiva d'aquestes que hom coneix amb el nom de guerra. Però aquesta que vivim ara s'ha presentat d'una forma tan diferent a les altres, que el mateix odi que sentim per la guerra ha fet que voluntàriament prenguéssim les armes, sols sigui per acabar amb aquesta plaga de la humanitat.

Es per això que marxarem al front i avui formem aquest grup de companys tots de Granollers. Grup que, sigui dit de passada, és un model de companyonia i germanor, com una vertadera família en la que regna l'harmonia més completa.

Psicologia aragonesa

Era els primers dies que arribàrem a aquestes terres. Com que encara no ens havien donat armes, ens dedicàvem a passejar. El poble era molt petit i aviat el tinguérem vist. Un xic cap als afores, però, veírem una casa a mig fer amb un home apoiat a la façana. Hi entaulàrem conversa i ens explicà el seu cas.

Feia més d'un any que ell mateix s'estava fent aquella casa. Com que treballava al camp de la set del matí a les set del vespre, no li quedava lliure per a treballar-hi altre temps que el diumenge.

Preguntat per nosaltres perquè no l'acabava precisament ara que no feien res, puix per por a l'aviació enemiga no sortien als camps a treballar-hi, ens digué:

—Oh, com que potser també me la prendrien amb tot això de la revolució...

Manca d'assiduitat

Som a Tierz, poblet a un quilòmetre d'Osea. Els carrers, com els de tots els pobles de per aquí, són plens de fang. En aquest poble, però, n'hi ha tant, que és llàstima que no sigui un xic més líquid, puix llavors amb un xic de bona voluntat ens podríem fer l'il·lusió que ens trobem a Venècia.

Veient el dificultós que es feia transitar pels carrers, el Comitè feu cridar a tots els homes del poble perquè es presentessin amb pics i pales per tal que ho arreglessin.

Això de cridar els homes, es feu el primer dia, i ho han hagut de fer el segon i el tercer, i l'altre, i l'altre...

Ja fa quinze dies i encara cada matí, en llevar-nos, sentim el nunci del poble que amb la seva cantarella original, fa:

«Por orden del Comitée, que todos los vecinos de ese pueblóo, se presentan con picos y paláaas...»

Ens tornem granollerinòfils?

Es aquesta una frase que sempre havíem pronunciat amb un deix d'ironia. No obstant i això, mai com ara no ens havíem trobat tant identificats amb la ciutat llunyana.

I és aquest amor a la ciutat nostra que ens fa lluitar amb més entusiasme per tal d'acabar com més aviat millor aquesta guerra criminal i així poder tornar a veure les amistats que en ella hi deixàrem, i poder tornar a viure l'ambient d'aquest poble que mai no l'havíem trobat tan atractiu com ara que en som fora.

Petites cròniques

L'estímul

Tots haureu sentit, mil i mil vegades, els plans dels economistes mal avinguts amb la transformació social que de temps ha s'entreveia i que ara ens han portat, a Catalunya i a Espanya, els militars i els clericals que allà on imperen han ressuscitat els crims monstruosos de les guerres més incivils i de la «santa inquisició». Aquests economistes es planyen perquè sense l'estímul dels diners, creuen que els homes s'ajeuran a la feina i tancaran llurs cervells amb pany i clau i la vida es paraitzarà.

Ja ens perdonaran, aquests economistes, que no compartim llur pessimisme. La vida ens ha ensenyat, i ens ensenya cada dia, que el diner no ho és tot, sortosament, i que l'estímul que mou la voluntat dels homes té les formes més diverses i cap d'elles no és cotitzable. Són a milers de milers els homes que s'afanyen a estudiar i a treballar, en el que sigui, sense ni remotament pensar en la possibilitat de cap guany material. Els que reïxen en llurs dèries, és el goig d'haver vencut el que combla llurs aspiracions. La materialització d'aquell invent, el fer comerç amb allò que sovint significa tota la vida d'un home, va a càrrec dels altres, dels comerciants, no dels inventors ni dels pensadors; va a càrrec dels negociants, no dels que eternament mouran el món vers una vida millor.

L'estímul, en els homes, té les formes més dissemblants i és segons la psicologia de cada ú. Sovint té un to d'heroisme i a vegades sembla cosa de sainet. Es segons sigui l'individu. Així, veiem els homes de laboratori, abstrets a tots els gaudis de la vida, com de vegades són víctimes de llurs experiments. L'estímul d'aquests homes no era sinó l'afany d'ésser útils a la humanitat.

En la nostra vida de cada dia i en la gent més vulgar i més sencilla veiem també els homes que es mouen i van i vénen sense que els estímuli l'afany del lucre. Són el gran exèrcit dels esports; els que dirigeixen una societat o una germandat;

Tot sia per la causa!

Pesi al mal temps que feia, estiguérem tres dies i tres nits seguides fent guàrdia a la primera línia de foc. Com sigui que els que havien de rellevar-nos marxaren amb permís a llurs cases, haguérem de fer la guàrdia d'ells i tot. Total, que en comptes de fer-ne 72 hores, en férem 144.

I pensar que quan érem a Granollers, després de contribuir a les milícies amb una quantitat en metàl·lic ens quedàvem tan satisfets, creguts que havíem complert amb els deures de tot ciutadà envers la causa de la llibertat!... — RAMON ROCA

els aficionats a escriure comèdies i els que les representen; els choristes i les masses dels orfeons; els ocellistes, els col·leccionadors, i tanta i tanta altra gent.

Un tipu hi ha, que tots coneixem, d'aquests homes que no necessiten l'estímul del diner: és l'abanderado. És l'abanderado d'una societat política o d'un chor o un orfeó. El goig suprem d'aquest home senzill, és el poder portar la bandera, l'estendard, la senyera de la seva societat.

El dia d'una festa, el dia d'un aplec o d'un d'aquests actes grandiosos que sovint hem vist a les grans urbs, aquest home va d'un extrem a l'altre del país, amb la seva ensenya, i és al seu lloc d'honor una hora abans de la senyalada. S'espera i espera, ferm en el seu lloc, com si estés a la trinxera i l'enemic volgués arrebastar-li la bandera de la pàtria. I quan passen a milers els ciutadans, alliberats de tot pes i de tota nosa, ell va amb la seva bandera i fa i repeteix la triple salutació a les altres ensenyas i fa el triple acatament, en el comble del seu goig, quan passa davant de la tribuna on hi ha la presidència d'aquell acte.

Aquests aficionats a tot, que en lloc de cobrar, paguen, i aquests banderers que no coneixen altre estímul que el goig íntim que els dona la petita vanitat de creure's que són ells els elegits per a portar l'ensenya de llurs col·lectivitats, són, no en tingueu cap dubte, la negació absoluta de les teories d'aquells economistes que pateixen perquè tenen por que la manca de l'estímul del diner paraitzi la vida i ens porti al caos, lloc que ningú no coneix ni ningú sap per on s'hi va. L'estímul, sortosament, no és el diner. I eternament el món farà via endavant impulsat precisament per aquells que no necessiten cap altre estímul més que el goig íntim de donar esplai a llurs forces creadores.

En això estan més en el cert els dirigents de l'obrerisme —homes il·lusos, que no toquen de peus a terra, que no pas els economistes, que són reconeguts com la gent pràctica per essència i la gent calculadora i matemàtica que tot ho subordinen al «dos i dos són tres.»

A. G. A.